

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z jeho předsedy JUDr. Zdenka Bureše a soudců JUDr. Evy Gregorové a JUDr. Josefa Růžičky ve věci žalobkyně

žalobkyně: **TIC group s.r.o.**, IČO 28310519
sídlem Revoluční 1082/8, 110 00 Praha
zastoupená advokátem Mgr. Josefem Břeněm
sídlem 28. října 205/45, Ostrava

proti
žalovaným: **1. P. K.**, narozený XXXX
2. M. K., narozená XXXX
bytem XXXX, XXXX
oba zastoupeni advokátem JUDr. Pavlem Knitlem
sídlem Údolní 222/5, 602 00 Brno

o zaplacení částky 1 292 000 Kč s příslušenstvím
o odvolání žalovaných proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 23. 6. 2017, č.
j. 221 C 2/2017-139

takto:

- I. Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 23. 6. 2017, č. j. 221 C 2/2017-139, se ve výroku č. I co do částky 423 150 Kč a co do úroku z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 423 150 Kč od 12. 11. 2016 do zaplacení potvrzuje, co do lhůty k plnění se mění tak, že žalovaní jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit žalobkyni částku 423 150 Kč a úrok z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 423 150 Kč od 12. 11. 2016 do zaplacení do čtyř měsíců od právní moci tohoto rozsudku.

- II. Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 23. 6. 2017, č. j. 221 C 2/2017-139, se ve výroku č. I co do částky 868 000 Kč, co do úroku z prodlení ve výši 0,1 % denně, tj. ve výši 36,5 % ročně z částky 1 292 000 Kč od 1. 9. 2015 do 11. 11. 2016 a co do úroku z prodlení ve výši 28,45 % ročně z částky 868 850 Kč od 12. 11. 2016 do zaplacení mění tak, že žaloba se v tomto rozsahu zamítá.
- III. Žalobkyně je povinna nahradit žalovaným oprávněným společně a nerozdílně náklady řízení před soudem I. stupně v částce 44 160 Kč a zaplatit ji zástupci žalovaných JUDr. Pavlu Knitlovi, advokátovi, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žalobkyně je povinna nahradit žalovaným oprávněným společně a nerozdílně náklady odvolacího řízení v částce 26 624 Kč a zaplatit ji zástupci žalovaných JUDr. Pavlu Knitlovi, advokátovi, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Žalobkyně je povinna zaplatit České republice na účet Městského soudu v Brně soudní poplatek ve výši 52 972 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

- 1. Městský soud v Brně jako soud prvního stupně uložil v záhlaví označeným rozsudkem žalovaným povinnost zaplatit žalobkyni společně a nerozdílně částku 1 292 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 0,1 % denně z částky 1 292 000 Kč od 1. 9. 2015 do zaplacení (výrok č. I) a na nákladech řízení nahradit částku 169 389 Kč (výrok č. II) to vše do tří dnů od právní moci rozsudku.
- 2. Shora uvedeným rozsudkem rozhodl soud prvního stupně o žalobě doručené dne 9. 1. 2017, na jejímž základě se žalobkyně domáhala po žalovaných zaplacení částky 1 292 000 Kč s příslušenstvím z titulu nesplaceného zůstatku úvěru poskytnutého jim smlouvou o úvěru ze dne 6. 9. 2014 č. 2014/09/26/01/A ve výši 650 000 Kč, s jehož placením se dostali do dlouhodobého prodlení. Dne 6. 8. 2015 byla mezi účastníky uzavřena dohoda o narovnání, kterou došlo k nahrazení všech závazků žalovaných ze smlouvy o úvěru jediným jejich závazkem, a to k zaplacení částky 1 300 000 Kč do 31. 8. 2015. Současně žalovaní uznali co do důvodu i výše závazek ve výši 1 540 200 Kč z úvěrové smlouvy. Po uzavření dohody o narovnání plnili na svůj dluh jedinou splátkou ve výši 8 000 Kč provedenou dne 7. 8. 2015.
- 3. Žalovaní navrhli zamítnutí žaloby, s odůvodněním, že žalobkyně jim nikdy finanční prostředky uvedené v žalobě nezapůjčila a dohodu o narovnání považují vzhledem k jednání v omylu od samého počátku za neplatnou. Smlouvou o úvěru ze dne 30. 7. 2014 byla žalované č. 2 poskytnuta půjčka od společnosti Elementum s.r.o. ve výši 160 000 Kč s dobou splatnosti od 30. 7. 2014 do 15. 7. 2016. Již tato smlouva byla jednostranně sepsána ve prospěch společnosti Elementum s.r.o. a podmínky ve smlouvě stanovené byly pro žalovanou č. 2 nespílitelné. Po proběhlé splátce za srpen 2014 společnost Elementum s.r.o. ihned v září 2014, a to dne 18. 9. 2014 úvěr zesplatnila z důvodu porušení článku 6.1., 8.5. a 8.6., tedy podmínek pro žalovanou č. 2 nemožných, když například vzhledem k jejímu věku s ní životní pojištění nikdo uzavřít nechtěl. Následně se k nim, neznámo odkud, dostavil pracovník žalobkyně a předložil k podpisu novou smlouvu č. 2014/09/26/01/A, a to již s datem 10. 9. 2014, přestože k odstoupení od smlouvy uzavřené se společností Elementum s.r.o. došlo 18. 9. 2014. Ve smlouvě o úvěru se žalobkyně zavázala poskytnout žalovaným úvěr ve výši 650 000 Kč na obstarání bydlení, přestože byt vlastnili. Částka 450 000 měla být splátkou předchozího úvěru včetně všech sankcí společnosti Elementum s.r.o. a částku 200 000 Kč žalobkyně půjčila tak, že je vložila na jejich účet a obratem též den nechala žalovanými vybrat a odnesla si je. Žalovaní půjčku společnosti Elementum s.r.o. splatili, ostatní nároky neuznávají, když jednáním žalobkyně se cítí být uvedeni v omyl. Samotnou úvěrovou smlouvu považují za absolutně neplatnou pro rozpor s dobrými mravy, když záměrem žalobkyně bylo dostat se k jejich bytu a tento zpeněžit. Nároky žalobkyně považují za vylákané

podvodným způsobem a smlouvu o narovnání vzhledem k jednání v omylu považují od samého počátku za neplatnou.

4. Soud prvního stupně po provedeném dokazování žalobě vyhověl, když bez ohledu na rozsah uznání závazků ze strany žalovaných vycházel především z platně sjednaného narovnání a nově vytvořeného závazku k úhradě částky 1 300 000 Kč. Pokud jde o dohodu o narovnání (§ 1 903 a násl. o.z.), s přihlédnutím k ustanovení § 1 904 o.z., kdy platnost dohody není dotčena omylem v tom, co bylo mezi stranami sporné (tj. i o výši částky, která navíc do sjednaného data úhrady převýšila částku narovnání), přičemž žalovaní netvrdili ani neprokazovali, že by tento omyl vyvolala žalobkyně a platnost narovnání nepozbývá ani tehdy, zjistí-li se na základě skutečností vyšších najevo dodatečně, že některá ze stran pohledávku neměla, soud vycházel, a to i s přihlédnutím k ustanovením § 1 903 odst. 2 o.z. z platně sjednaného narovnání o úhradě částky 1 300 000 Kč, a tedy i závazku žalovaných k úhradě takové částky. Úvěrovou smlouvu uzavřenou mezi účastníky považoval soud prvního stupně za platně uzavřenou.
5. Žalobkyni, která byla ve věci úspěšná v plném rozsahu, přiznal soud prvního stupně právo na náhradu nákladů řízení ve výši 169 839 Kč sestávajících se ze zaplaceného soudního poplatku a nákladů za poskytnutí právní služby advokáta.
6. Proti shora uvedenému rozsudku podali žalovaní do celého jeho rozsahu odvolání a navrhli, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žaloba se v celém rozsahu zamítá. Podle jejich názoru soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním a jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.
7. Podnikatelský úvěr poskytnutý žalované č. 2 pro účely financování jejich podnikatelských aktivit, z něhož měly být ve skutečnosti uhrazeny její exekuce, řádně splácela, avšak dle věřitele porušila bod smlouvy v čl. 8. 6., který vzhledem k jejímu věku nebylo možno naplnit. Pro porušení čl. 6.1., 8.5 a 8.6 věřitel – Elementum s.r.o. od smlouvy odstoupil. Bod 8.5. porušen nebyl, neboť žalovaní mají být řádně pojištěni. Před odstoupením od smlouvy uzavřené se společností Elementum s.r.o. žalované navštívil zástupce žalobkyně a navrhl jim novou smlouvu o úvěru na částku 650 000 Kč, jejímž účelem mělo být pořízení bydlení, a to i přes to, že žalovaní potřebu koupě bytu neměli. Tyto kroky žalobkyně činila již dne 10. 9. 2014, tedy v době, kdy ještě nebyl předchozí úvěr u společnosti Elementum s.r.o. zesplatněn. Žalobkyně přesto ve smlouvě z 10. 9. 2014 uvedla, že žalovaní se zavazují k plnění 450 000 Kč ve prospěch účtu společnosti Elementum s.r.o. a zbývajících 200 000 Kč poskytla dne 26. 9. 2014 na pobočce Fio banky v Brně, kde před žalovanými tyto peníze na účet vložila a žalovaní je obratem vybrali a předali je ihned zpět vkladateli, který na tuto transakci žádný doklad nevystavil, čímž byla vytvořena situace, že peníze si ponechali. Pokud účelem úvěru měla být koupě bytu, tak asi částka 200 000 Kč na jeho koupi je zřejmě nedostačující. Podmínky v úvěrové smlouvě uzavřené se žalobkyní jsou zřejmě od samého počátku pro žalované nesplnitelné, smlouva je postavena zcela vědomě proti principu smluvní rovnosti stran a zcela v rozporu se zásadami ochrany spotřebitele a zákonem o spotřebitelském úvěru, když žalobkyně zneužila jejich stresu, stáří a strachu, že přijdou o bydlení a této tísně plně zneužila ve svůj prospěch. Tvzení žalobkyně, že podpisu úvěrové smlouvy předcházelo vyčíslení závazků ze strany společnosti Elementum s.r.o. z 25. 9. 2014 jsou pravdivá toliko ve vztahu mezi žalobkyní a společností Elementum s.r.o. Žalovaní byli o zesplatnění informováni toliko dopisem z 18. 9. 2014, bez podpisu osoby oprávněné na straně věřitele. O tomto s nimi poté již nebylo nijak jednáno a byli postaveni před hotovou smlouvu, kterou ze strachu o bydlení podepsali, i když z obsahu smlouvy jim nevýhodnost byla zřejmá. Ustanovení čl. I bod 1 a 2 úvěrové smlouvy je v rozporu s ustanovením čl. I bod 4, z něhož vyplývá, že minimálně část úvěru ve výši 450 000 Kč má být použita na refinancování jiného úvěru a nikoliv na koupi bytu, který byl smlouvou o převodu vlastnictví družstevního bytu z 28. 11. 1997 převeden do společného jmění žalovaných. Skutečný účel úvěrové smlouvy uzavřené mezi účastníky byl zcela jiný a s koupí bytu neměl nic společného. V době uzavírání úvěrové smlouvy nebylo třeba ani refinancovat úvěr společnosti Elementum s.r.o., když tento žalovaná č. 2 řádně

splácela a navíc k jeho řádnému zesplatnění dodnes nedošlo. Skutečnost, že hlavním účelem úvěrové smlouvy uzavřené mezi účastníky bylo zakoupení bytu je nepravdivá, a že šlo o vyplacení závazku společnosti Elementum s.r.o. potvrdil ve své výpovědi svědek T. Pokud žalobkyně v úvěrové smlouvě uvedla jako účel úvěru poskytnutí úvěru za účelem bydlení, je tato formulace záměrně zavádějící, aby se na úvěr nepohlíželo jako na spotřebitelský, čímž žalobkyně záměrně zneužívá smluvně postavení ve svůj prospěch a jedná tak v příkrém rozporu s dobrými mravy.

8. Žalobkyně navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil a ve vyjádření k odvolání žalovaných uvedla, že v řízení bylo prokázáno poskytnutí úvěru žalovaným v celkové výši 650 000 Kč, z něhož bylo bankovním převodem převedeno 450 000 Kč na účet společnosti Elementum s.r.o. u ČSOB a.s. a 200 000 Kč bylo uloženo na bankovní účet žalovaného č. 1 vedený u ČSOB a.s. Uvedený účel smlouvy o úvěru není rozporně formulován v článku I odst. 1 a 2 oproti článku I odst. 4, když účel bydlení je ve smlouvě o úvěru definován právě následujícími odstavci pod písmeny a – d, kdy úvěr může být poskytnut na kterýkoliv tento účel a v tomto případě se zcela zjevně jedná zejména o účel refinancování vymezený pod písmenem d) v podobě splacení závazků dlužníků vůči společnosti Elementum s.r.o., který byl poskytnut k obdobným účelům a zajištěn zástavním právem k nemovitosti ve vlastnictví žalovaných jako dlužníků sloužící k uspokojení jejich bytových potřeb. Argumentace, že hlavním účelem úvěrové smlouvy mělo být zakoupení bytu je zcela nepatřičná, založená na nesprávném výkladu účelu smlouvy, který je podřazen v souladu s ustanovením čl. I odst. 3 smlouvy o úvěru pod účely, které nespádají pod regulaci tehdy účinného zákona o spotřebitelském úvěru, byť žalobkyně žalované nad rámec svých povinností informovala o všech podstatných okolnostech sjednání smlouvy o úvěru v souladu s dikcí zákona. Žalobkyně není se společností Elementum s.r.o. v žádném vztahu. Tvzení žalovaných, že žalobkyně zneužila jejich „stresu, stárí a strachu, že přijdou o bydlení“ jsou zcela ve zjevném rozporu s listinami vystavenými žalovanou č. 1, jakož i její účastnickou výpovědí, kde sama přiznala, že měli „nějaké exekuce“, byť tvrdila i písemně prohlásila opak, nadto existenci svých dluhů z podnikání zřejmě utajovala před svým manželem. Tvzení žalovaných, že by před odstoupením od smlouvy o úvěrové smlouvě ze strany společnosti Elementum s.r.o. došlo k popisovanému jednání ze strany žalobkyně nebylo v průběhu řízení tvrzeno, prokázáno a ani nevyšlo najevo z jiných provedených důkazů.
9. Krajský soud v Brně jako soud odvolací na základě přípustného odvolání (§ 201, § 202 odst. 1 o.s.ř.), které bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.) a se všemi náležitostmi (§ 205 odst. 1 o.s.ř.), přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně napadené opravným prostředkem a dospěl k závěru, že nejsou splněny podmínky pro potvrzení (§ 219) nebo zrušení (§ 219a) napadeného rozsudku, ale shledal důvody pro jeho změnu dle ust. § 220 odst. 1, písm. b) o.s.ř.
10. Odvolací soud nepovažoval za potřebné procesně poučovat žalobkyni dle § 118 odst. 2 o.s.ř. pro to, aby věc po právní stránce posoudil jinak, neboť potřebné skutečnosti byly v průběhu řízení zjištěny.
11. Odvolací soud zopakoval ze spisu soudu prvního stupně dokazování smlouvou o úvěru ze dne 30. 7. 2014 uzavřenou mezi úvěrujícím Elementum s.r.o. a úvěrovaným M.K., smlouvou o úvěru č. 2014/09/26/01/A uzavřenou mezi účastníky, dohodou o narovnání ze dne 6. 8. 2015 a přečtením výpovědi svědka J. T.
12. Soud prvního stupně žalobě v plném rozsahu vyhověl, když bez ohledu na rozsah uznání závazku ze strany žalovaných vycházel z platně sjednaného narovnání a nově vytvořeného závazku.
13. Odvolacímu soudu příslušelo posoudit zvlášť platnost tvrzeného narovnání a nově vytvořeného závazku a zvlášť platnost uznání dluhu, tak, jak byly tyto dva obsahově odlišné instituty uvedeny v dohodě o narovnání ze dne 6.8.2015.

14. Podle § 2053 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. v platném znění, uzná-li někdo svůj dluh co do důvodu i výše prohlášením učiněným v písemné formě, má se za to, že dluh v rozsahu uznání v době uznání trvá.
15. Z uznání dluhu musí být zřejmé, kdo je činí a vůči komu směřuje, jaký peněžitý či nepeněžitý dluh dlužník uznává a jaká je jeho výše a důvod. Důsledkem uznání dluhu písemným prohlášením dlužníka je vyvratitelná právní domněnka, že dluh v době uznání v uznaném rozsahu trval. Věřitel nemusí dokazovat ani vznik dluhu, ani jeho rozsah v době uznání, důkazní břemeno se přesouvá na dlužníka, který musí prokázat, že dluh vůbec vznikl nebo že byl splněn či zanikl z jiného důvodu (např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 33 Odo 1028/2004 29 Odo 341/2001). Bylo tedy na žalovaných, aby prokázali, že jejich závazek z úvěrové smlouvy uzavřené mezi účastníky neexistoval ke dni jeho uznání, tj. k datu 6. 8. 2015.
16. Podle § 1903 odst. 1 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. v platném znění, dosavadní závazek lze nahradit novým závazkem i tak, že si strany ujednáním upraví práva a povinnosti mezi nimi dosud sporné nebo pochybné. Týká-li se narovnání věcného práva k věci zapsané do veřejného seznamu, nastávají účinky narovnání zápisem do tohoto seznamu.
17. Předpokladem platnosti uzavřené dohody o narovnání je spornost, případně pochybnost ve vzájemných právech a povinnostech účastníků závazku. Vzájemná práva a povinnosti se narovnáním ruší a nahrazují novými. Dosavadní závazek tak zaniká a je nahrazen závazkem novým, který vyplývá z narovnání. Účelem narovnání není zjistit, jak se věci ve skutečnosti mají, ale předejít dalším nesrovnalostem nebo sporům tím, že původní závazek, v němž se sporné právo vyskytlo, se zruší a nahradí závazkem novým. Narovnání upravuje pochybný nebo sporný právní poměr a jeho hlavním účelem je odstranit spornost práv mezi stranami. Spornost nebo pochybnost vzájemných práv je pojmovým znakem narovnání (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 21/2011). Sporností se nemyslí, že by nutně mezi stranami musel být veden soudní spor (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 278/2012).
18. Podle názoru odvolacího soudu, listinu označenou jako dohoda o narovnání ze dne 6. 8. 2015 nelze s ohledem na její obsah považovat za narovnání podle občanského zákoníku, neboť z textu této listiny je zcela zřejmé, že důvod ani výše dluhu nebyla mezi účastníky sporná či pochybná, když v jejím čl. I odst. 1 smluvní strany považují za nesporné uzavření úvěrové smlouvy č. 2014/09/26/01/A dne 26. 9. 2014 a že věřitel má vůči dlužníkům pohledávku ve výši 1 540 200 Kč představující jistinu ve výši 650 000 Kč, smluvní pokutu ve výši 100 000 Kč a 150 000 Kč, zesplatněný úrok ve výši 725 400 Kč, denní smluvní pokutu ve výši 82 000 Kč, smluvní úrok z prodlení ve výši 26 650 Kč a pokutu ve výši 10 000 Kč za nepojištění předmětu zástavy. Nesporné je, že ke dni uzavření dohody o narovnání žalovaní uhradili z titulu předmětné úvěrové smlouvy 203 850 Kč. Z uvedeného textu dohody o narovnání tedy nelze určit, která práva byla mezi účastníky sporná či pochybná a měla být předmětem narovnání, když z jejího obsahu je zřejmé, že mezi účastníky byla uzavřena úvěrová smlouva a kolik činí neuhrazený zůstatek úvěru, včetně smluvních pokut a příslušenství.
19. Vzhledem k tomu, že výše uvedené skutečnosti nebyly mezi účastníky sporné či pochybné, vyhodnotil odvolací soud dohodu o narovnání ze dne 6. 8. 2015 jako neplatnou od samého počátku a nesdílí tedy závěr soudu prvního soudu, byla mezi účastníky platně uzavřena.
20. Dále se odvolací soud zabýval otázkou, zda a v jakém rozsahu lze úvěrovou smlouvu uzavřenou mezi účastníky považovat za smlouvu, na kterou dopadá zákon č. 145/2010 Sb. o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění ke dni uzavření úvěrové smlouvy mezi účastníky.
21. Z předmětné úvěrové smlouvy bylo odvolacím soudem zjištěno, že částka ve výši 450 000 Kč bude uhrazena na účet společnosti Elementum s.r.o. a je úhradou závazku ze smlouvy o úvěru uzavřené mezi společností Elementum s.r.o. jako úvěrujícím a žalovanou č. 2 jako úvěrovaným

dne 30. 7. 2014. Zbývajících částka ve výši 200 000 Kč bude uhrazena do 15. 10. 2014 na účet 176352499/0300 o kterém dlužník prohlašuje, že je jeho vlastním účtem. Podle názoru odvolacího soudu lze minimálně co do částky 200 000 Kč na předmětnou úvěrovou smlouvu nahlížet jako na smlouvu, na kterou dopadá režim zákona č. 145/2010 Sb. o spotřebitelském úvěru ve znění ke dni jejího uzavření.

22. Podle § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. ve znění ke dni uzavření předmětné spotřebitelské smlouvy, věřitel před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, či změnou takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, je povinen s odbornou péčí posoudit schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, a to na základě dostatečných informací získaných i od spotřebitele, a je-li to nezbytné, nahlédnutím do databází umožňujících posouzení úvěru spotřebitele. Věřitel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud je po posouzení úvěruschopnosti spotřebitele s odbornou péčí zřejmé, že spotřebitel bude schopen spotřebitelský úvěr splácet, jinak je smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, neplatná.
23. Podle § 9 odst. 3 výše citovaného zákona o spotřebitelské smlouvě, spotřebitel poskytne věřiteli na jeho žádost úplné, přesné a pravdivé údaje nezbytné pro posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr.
24. Podle čl. 2 odst. 1 předmětné úvěrové smlouvy se žalovaní zavázali zaplatit jistinu úvěru včetně uvedeného úroku ve 36 měsíčních splátkách, kdy prvních 35 splátek ve výši 20 150 Kč je splatných vždy k 25. dni v měsíci počínaje 25. 10. 2014, když se jedná o splátky úroků a 36. splátka bude ve výši 670 150 Kč splatná dne 25. 9. 2017 a částka 20 150 Kč bude představovat splátku úroku a částka 650 000 Kč bude splátkou jistiny.
25. Odvolací soud se neztotožňuje s tvrzením žalobkyně, že před uzavřením úvěrové smlouvy měla k dispozici dostatek podkladů nezbytných pro posouzení schopnosti žalovaných splácet poskytnutý úvěr. Dle tvrzení žalobkyně, tato při posouzení úvěruschopnosti žalovaných vycházela z jejich čestných prohlášení, z ověřených poměrů ve veřejných registrech, z příjmu žalované č. 2 z její podnikatelské činnosti ve výši 30 000 Kč měsíčně a ze skutečnosti, že žalovaným byly vypláceny starobní důchody. Odvolací soud má za to, že s přihlédnutím k takto získaným údajům pro posouzení úvěruschopnosti žalovaných splácet spotřebitelský úvěr včetně sjednaného úroku ve výši 37,20 %, který považuje odvolací soud za odporující dobrým mravům, nebylo reálné, aby bez problémů spláceli poskytnutý úvěr splátkami ve výši 20 150 Kč, s tím, že poslední splátka činila 670 150 Kč. Sjednaná zástava nemovitosti k zajištění úvěru je při posouzení úvěruschopnosti splácet úvěr bez významu. Povinnost dlužníka poskytnout věřiteli na jeho žádost úplné, přesné a pravdivé údaje nezbavuje věřitele povinnosti jednat s odbornou péčí a tedy vyžádat si od něj potřebné informace, aktivně opatrovat další přiměřené a objektivně zjistitelné informace o spotřebiteli a všechny získané informace řádně vyhodnotit (např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 32 Odo 1726/2006, rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 30/2015). Podle výše uvedeného ustanovení § 9 zákona o spotřebitelské smlouvě, věřitel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud je po posouzení úvěruschopnosti spotřebitele s odbornou péčí zřejmé, že spotřebitel bude schopen spotřebitelský úvěr splácet, jinak je smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, neplatná. Odbornou péčí se rozumí úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli rozumně očekávat, a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti (např. § 2 odst. 1 písm. o) zákona číslo 634/1992 Sb. o ochraně spotřebitele ve znění pozdějších předpisů). Bylo by proti smyslu zákona č. 145/2010 Sb. ve znění ke dni uzavření předmětné úvěrové smlouvy, zákona číslo 634/1992 Sb. o ochraně spotřebitele ve znění pozdějších předpisů i občanského zákoníku (§ 1810 a násl.), aby v dané věci byla žalobkyně před uzavřením úvěrové smlouvy se žalovanými oprávněna zkoumat a posuzovat jejich úvěruschopnost splácet poskytnutý úvěr pouze ve vztahu k částce 200 000 Kč, která nebyla určena k výplatě závazku žalované č. 2 z úvěrové smlouvy uzavřené se společností Elementum

s.r.o. Podle názoru odvolacího soudu musí být úvěrová smlouva uzavřená mezi účastníky podřízena v celém rozsahu pod příslušná ustanovení výše citovaného zákona o spotřebitelském úvěru.

26. Pokud se žalobkyně spokojila s prohlášením žalovaných, že výše splátek úvěru je pro ně přiměřená a jsou schopni tyto splátky pravidelně hradit, pak takto postupovala na vlastní riziko, když jejich úvěruschopnost splácet poskytnutý úvěr dostatečně neprověřila a nevyhodnotila.
27. Odvolací soud zastává názor, že s ohledem na poměry žalovaných, tak jak je měla žalobkyně za zjištěné před uzavřením úvěrové smlouvy, jim úvěr ve výši 650 000 Kč s úrokem ve výši 37,20 % ročně neměla vůbec poskytnout, neboť s ohledem na jejich poměry nebyli schopni stanovené podmínky v úvěrové smlouvě dodržet. Sám věřitel by měl mít přirozený zájem uzavřít smlouvu o úvěru pouze s takovým dlužníkem, který bude dluh schopen řádně splácet.
28. Odvolací soud tak se ztotožnil s tvrzením žalovaných o neplatnosti úvěrové smlouvy uzavřené mezi účastníky a v návaznosti na toto své zjištění považuje za prokázáno, že jejich dluh ve výši 1 540 200 Kč, který co do důvodu i výše uznali dne 6. 8. 2015 v dohodě o narovnání, neexistoval, neboť smlouva o úvěru 2014/09/26/01/A je jako celek neplatná, a to absolutně od samého počátku. Žalovaní tak unesli důkazní břemeno a prokázali, že dluh, který v dohodě o narovnání uznali nevznikl a ke dni 6.8.2015 tedy neexistoval.
29. I když žalovaní řízení tvrdili, že částka 650 000 Kč jim žalobkyni poskytnuta vůbec nebyla, má odvolací soud za to, že žalobkyně v řízení prokázala uhrazení částky ve výši 450 000 Kč na účet společnosti Elementum s.r.o., u níž měla žalovaná č. 2 sjednaný úvěr ke svým podnikatelským účelům a složení částky 200 000 Kč na účet vedený na jméno žalovaného č. 2. Částku 650 000 Kč odvolací soud vyhodnotil jako bezdůvodné obohacení žalovaných vzniklé jednak plněním žalobkyně ve výši 450 000 Kč společnosti Elementum s.r.o. a poskytnutím částky 200 000 Kč přímo žalovaným.
30. Podle § 2991 odst. 1 občanského zákoníku, kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil.
31. Podle § 2991 odst. 2 občanského zákoníku, bezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plnění z právního důvodu, který odpadl protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám.
32. Odvolací soud postupem podle ust. § 220 odst. 1, písm. b) o.s.ř. v návaznosti na výše citované ust. § 2991 občanského zákoníku změnil napadený rozsudek soudu prvního stupně ve výroku č. I a uložil žalovaným povinnost společně a nerozdílně zaplatit žalobkyni částku 423 150 Kč představující rozdíl mezi částkou 650 000 Kč a již uhrazenou částkou ve výši 226 850 Kč. Z částky 423 150 Kč přiznal odvolací soud žalobkyni zákonný úrok z prodlení ve výši 8,05 % od 12. 11. 2016 tj. ode dne následujícího po dni, k němuž měli žalovaní na základě výzvy žalobkyně, žalovanou částku uhradit.
33. Lhůtu k plnění stanovil odvolací soud s ohledem na poměry žalovaných na 4 měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Ve zbytku, jak je uvedeno ve výroku č. II tohoto rozsudku odvolacího soudu, byla žaloba zamítnuta.
34. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky navzájem rozhodl odvolací soud podle ustanovení § 142 odst. 2 o.s.ř. a s ohledem na výsledek řízení, v němž byli žalovaní úspěšní z 82 % a neúspěšní z 18 %, jim přiznal právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně v rozsahu 64 % (rozdíl mezi jejich úspěchem a neúspěchem ve věci) v částce celkem 44 160 Kč, která odpovídá 64 % z částky 69 000 Kč, na kterou by měli v případě plného úspěchu v řízení nárok (odměna právního zástupce žalovaných za poskytnutí pěti úkonů právní služby v sazbě 13 500 Kč podle § 6 odst. 1, § 8 odst. 1, § 7 bod 6, § 11 odst. 1 a), d), g) vyhlášky číslo 177/1996 Sb. v platném znění – příprava a převzetí věci, sepis vyjádření k žalobě, účast u jednání před

soudem prvního stupně 19. 4. 2017, 3. 5. 2017, 14. 6. 2017, náhrada hotových výdajů 5x 300 Kč režijní paušál podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.).

35. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle ustanovení § 224 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ustanovením § 142 odst. 2 o.s.ř. a žalovaným, kteří byli ve věci úspěšní z 64 % přiznal na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 26 624 Kč. Náklady odvolacího řízení celkem ve výši 41 400 Kč sestávají z odměny právního zástupce žalovaných za poskytnutí tří úkonů právní služby v sazbě 13 500 Kč podle § 6 odst. 1, § 8 odst. 1, § 7 bod 6, § 11 odst. 1 písmeno d), g) vyhlášky číslo 177/1996 Sb. v platném znění (sepis odvolání, účast u jednání před odvolacím soudem dne 17. 10. 2018 a 21. 11. 2018, z náhrady hotových výdajů 3x 300 Kč režijní paušál podle § 13 odst. 4 výše citované vyhlášky). Úspěch žalovaných v rozsahu 64 % v odvolacím řízení tak odpovídá částce 26 624 Kč s přihlédnutím k celkové výši nákladů odvolacího řízení, na které by měli žalovaní nárok v případě, že by byli v řízení plně úspěšní.
36. Při stanovení podílu úspěchu a neúspěchu účastníků v dané věci, vycházel odvolací soud jednak z částky, kterou učinila žalobkyně předmětem řízení 1 292 000 Kč s 0,1 % úrokem denně od 1. 9. 2005 a jednak z částky, která byla žalobkyni přisouzena 423 150 Kč s 8,5 % z prodlení ročně od 12. 11. 2016 do zaplacení. Celkem žalovaná částka včetně požadovaného úroku z prodlení vypočteného ke dni vyhlášení rozsudku odvolacího soudu činila 2 823 020 Kč a přisouzená částka včetně zákonného úroku vypočteného od 12. 11. 2016 ke dni vyhlášení rozsudku odvolacího soudu činila celkem 492 863,67 Kč.
37. Lhůtu k náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů stanovil odvolací soud podle § 160 odst. 1 o.s.ř. na tři dny od právní moci tohoto rozsudku.
38. S ohledem na usnesení Městského soudu v Brně ze dne 22.12.2017, č.j. 221 C 2/2017–169, kterým bylo žalovaným přiznáno osvobození od soudních poplatků v odvolacím řízení, rozhodl odvolací soud ve smyslu ust. § 2 odst. 1, písm. a), odst. 3, § 4 odst. 1, písm. b) a § 6 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích v platném znění, o poplatkové povinnosti žalobkyně, na kterou přešla ze zákona poplatková povinnost, tak, že ji zavázal k zaplacení soudního poplatku z odvolání proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 23. 6. 2017, č. j. 221 C 2/2017-139 ve výši 52 972 Kč, která odpovídá 82 % (neúspěch žalobkyně ve věci) z částky 64 600 Kč představující soudní poplatek v plné výši dle sazebníku poplatků (položka 1, odst. 1., písm. b) k zákonu o soudních poplatcích za řízení o podaném odvolání.
39. Lhůtu k zaplacení soudního poplatku stanovil odvolací soud žalobkyni podle § 160 odst. 1 o.s.ř. na tři dny od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodnutí dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání je třeba podat k Nejvyššímu soudu České republiky do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí u Městského soudu v Brně.

Brno dne 28. listopadu 2018

JUDr. Zdeněk Bureš
předseda senátu v.r.

